

RIYO TAL:

Riyo tal obedo yoo me kelo jo ma tye i kukukuku i winye me cobo kukukuku gi.

Dano ma pe jenge en aye teko kin jo ma tye ki lara, dano man ki lwongo ni “Larii tal”, en konyo lukoko me yenyo yat me cango peko gi.

Kadi bed yoo man cik pe ngeyo matir, yeyo ma ki moko ki romo keto i coc ka jo ma tye, jirani ki lucaden keto cingi iye. Yeyo ma ki moko ki keto i tic kun nongo jo ma tye i kukukuku ayer loyo.

KIT MABER PA LARII TAL:

- ◆ Lapok ngec ma kakare ma miyo ngec matir i kin jo ma tye i kukukuku.
- ◆ Lawiny lok maber ma yungo ododo pi niang maber pa jo ma tye i kukukuku.
- ◆ Latir wic me tiro wi jo ma tye i kukukuku me menyo lok ma pirgi tego.
- ◆ Bedo ki kero me keto i tic cik ma ki moko pi riyo tal.
- ◆ Romo niang ki ngiyo maber tam ma romo cwalo dano i gero.
- ◆ Bedo ki kero me keto i tenge miti ne dok pe me jenge i kom lakoko mo.
- ◆ Gwoko mung kare ducu.

Labol pa jo ma romo riyo tal: Ludito tekwaro/Rwodi, Lutela dini, LCII, Ludito apoka, lutela mukene ma ki woro gi dok pe gi jenge.

BER PA RIYO TAL:

- ◆ Cuku kor yengo pa jo ma tye i kukukuku (dano weng loyo).

V. Yeyo Mede:

- ◆ Omyero ki meny winye maber ki yeyo ma pe diyo dano ma kwako kit ma ki bi tic kwede i kom peko ma bi bino anyim.
- ◆ Ki romo yero ki ki ketio i yeyo, jo ma gene dok ki woro gi pi ngiyo kit ma lubu cike tye ka wot kwede.
- ◆ Waraga me yeyo omyero ki mii bot dul aryo weng ma tye i kukukuku, caden, abili, dul weng matiyo i juku lara ngom, ludito tekwaro/rwodi moo, ma rom aroma ki larii tal ki dule.
- ◆ I kare me keto cing i yeyo loneno omyero obed tye dok guket cingi calo caden, ludito tekwaro/rwodi moo, lodito apoka ki lotela tederu omyero obed tye.
- ◆ Cal kabedo meno ki romo goyone malube ki yeyo ma jo ma tye i kukukuku, larii tal ki lucaden weng gu keto cingi iye.
- ◆ Karatac me yeyo omyero obed ki rwom, macalo “Yeyo i kin Okello ki Opiyo”, Nino dwe ki cawa ma ki keto cing i yeyo meno, kabedo, lok ma ki yee i komgi, cing lawang dul ma tye i kukukuku ki cing lucaden. Yeyo man omyero bene onyut yub me ngiyo ka ki tye ka lubu ne ki yoo ango ma omyero ki kwany ka yub pe ki keto i tic.

VI. Ngiyo ka ki tye ka lubu yeyo:

- ◆ Larii tal nyo dano ma ki keto gen i kome romo ngiyo kit ma jo ma tye i kukukuku tye ka lube kwede yeyo ma lube kit ma jo ma tye i kukukuku gu yee kwede ma calo yoo me ilo malo wat maber ikin gi. Jo magi romo bedo: LCs, jirani, lodito apoka ki jo ma oketo cingi i yeyo macalo longic ma jo ma tye i kukukuku omoko.
- ◆ Jami mogo me ngec ma calo karatac me yeyo, jami coc (buk, kalam ki citam) ki cal me kabedo ma lara ngom tye iye, omyero ki wot kwede ikare me ngic.

Kony me lim oa ki bot dul me:

LANYUT KIT ME JUKU KUKUKUKU ME NGOM I YOO ME RIYO TAL

Dul pa larii tal tye ka winyuu lok i kin lulara ngom

ACHOLI RELIGIOUS LEADERS PEACE INITIATIVE

Plot 16 Olya Road
P.O. Box 104, Gulu, Uganda
Tel: 256-471-432484
arlpi.interfaith@gmail.com
www.arlpi.org

BER PA RIYO TAL MEDE:

- ◆ Welle pe tek tutwal dok pe balo cawa ki ciling ka i poro ki kot ma i cawa mukene ki kobo kare ki kare.
- ◆ Dwoko dok gwoko wat.
- ◆ Miyo kero ki jo ma tye i kukukuku me moko ki loyo tamgi. Jo ma tye i kukukuku ayer loyo lok gi dok gi cung i kom adwogi ne.
- ◆ Pe jenge tutwal i kom cik mo. Jo ma tye i kukukuku keken ayer bedo i riyo tal dok yoo man konyo jo ma tye i kukukuku me niang maber dok tic iye ki yot kom.
- ◆ Pe jenge tutwal i kom cik mo. Jo ma tye i kukukuku keken ayer bedo i riyo tal dok yoo man konyo jo ma tye i kukukuku me niang maber dok tic iye ki yot kom.
- ◆ Yoo man ilo malo kubu lok ki ribbe i kin jo ma tye i kukukuku.
- ◆ Yee ki jo ma tye i kukukuku ayer ento pe kot me moko tam ma gudu anyim gi.
- ◆ Ilo malo wat maber i paco ki dwoko kukukuku piny.
- ◆ Tye i mung. Pe moyo atyer peko pa ngat acel-acel nyo can lim, pe calo kot ma ngole ki waraga ne tye pi ngec pa dano weng.

RAC/GORO PA RIYO TAL:

- ◆ Ngat acel nyo jo ma tye i kukukuku romo mungu lok nyo tito goba.
- ◆ Ngat acel romo bedo tek loyo lawote ci romo diyo ngat ma goro ni.
- ◆ Jo ma ki wano kom gi pe romo bedo ki kero me lok atir ki gwoko miti gi ka bura tye.
- ◆ Ka riyo tal pe onyako nyige ci nongo obalo cawa ki ciling ma dok pud obimede i kot.
- ◆ Kit ma larii tal pe jenge, en romo miyo tam bot lakoko mo acel, lukoko dok romo tamo me cwalo lok man bot lutela gi ayer.
- ◆ Romo bedo tek onyo pe lare me nongo larii tal ma pe jenge tungcel.
- ◆ Kit ma riyo tal pe tweyo calo kot, ka pe ki keto mok i tic, ci pe ki romo keto mok i ngol.

YOO ME RIYO TAL:

Ka itiyu macalo larii tal i juku lara ngom, omyero i lub yoo mogo me tyeko riyo tal maber.

I. Ma Pud Riyo Tal Pe Ocake: I acaki me riyo tal.

- ◆ Rwate bedo tye i kin larii tal ki jo ma tye ikukukuku.
- ◆ Larii tal omyero ogam i coc yeyo pa dul ma tye i kukukuku. Kadi bed waraga meno pe diyo jo meno i riyo tal pien iromo yero nyo kwero riyo tal, pire tek pi gwoko rekod pa jo ma obedo tye.
- ◆ Larii tal omyero otit maleng tice bot dul ma tye i kukukuku, dok gu yee nga ma obi cung pi acara me riyo tal.
- ◆ Jo ma tye i kukukuku romo yee me gwenyo waraga gi ka tye. Jo ma tye i kukukuku omyero ki niangi me rweyo caden gi me bedo tye i riyo tal.
- ◆ Jo matyei kukukuku omyero guyee me rwate, yubu kabedo, cawa ki rweyo jo mukene ma omyero obed tye i riyo tal.
- ◆ Inge gwenyo tam ki jo ma tye i kukukuku, larii tal bi cimo nino ki cawa pi kacoke me acaki.

II. Nyute: I acaki me riyo tal.

- ◆ Larii tal jolo jo ma tye i kukukuku ka lego gi me nyute. Ingeye miyo mot ka dong yero kit ma ki bi bedo kwede. Pire tek ni omyero dano oco dok oket cingi pi gwoko rekod.
- ◆ Larii tal nyutu tyen lok me riyo tal kun nwoyo maleng ni bibedo i miti gi.
- ◆ Larii tal tiro jo ma tye i kukukuku i yubu cik me aluba ma obikonyo tiro riyo tal, nyutu bene yub pi tutunu kit ma kacoke biwot kwede.
- ◆ Larii tal bene tito tic pa jo ma ki lwongo gi, calo loneno ki lomi tam.
- ◆ Larii tal romo tito maleng lapeny mo keken ma jo ma tye i kukukuku mito niang iye ma lube ki riyo tal meno.

II. Nyute Mede

- ◆ Larii tal nyo dano ma kiketo gen i kome omyero opwony lwak ma ogure i kom cik ma pirgi tego ma bikonyo i rwom me cobo peko i kare me riyo tal, calo pen cik me Uganda, book me ngom (Land Acts) ki mukene.

III. Boko Ododo:

- ◆ Jo ma tye i kukukuku gu bi yee nga ma bicako boko ododo ne (pol kare lakoko aye cako) .
- ◆ Dul acel-acel biketo kama leng lok ada me kukukuku meno.
- ◆ I boko ododo, kit dano pe romo kane, ci larii tal omyero ongee meno dok onge caa mene me weko dano oywee wek lok pe obale.

IV. Cobo Peko: Larii tal nyutu miti pa dul aryo meno ka konyo gi me yenyo yoo me cango ne.

- ◆ Miyo wiye-wiye me yeyo me moko ni dano weng tye ki yeyo iye.
- ◆ Larii tal tito maleng lok matye ka tiro wi jo ma tye i kukukuku me menyo lok ma oa ki i ododongo gi ma konyo oo i yeyo pi gin weng.
- ◆ Lari tal konyo poko lok magi ki i kom dano, mede ki doro kacoke ki nyutu yoo mukene me cobo kukukuku.
- ◆ Lwodo dok miyo wiye ma cego-cego kit yoo ma ki yero me cobo kukukuku kit ma jo ma tye i kukukuku oyee kwede. Larii tal kono pe ki twero me moko yo me aluba dok yeyo omyero obed i mok pa jo ma tye i kukukuku.

V. Yeyo:

- ◆ Ka dong jo ma tye i kukukuku gu yee, gu bi keto cingi i yeyo ma tye ma cik pe geyo nyo geyo kun nongo larii tal cung caden. Yeyo matye i coc pire tek pi lara me ngom ki kukukuku mukene madongo. Jami ma tye i yeyo man omyero jo ma tye i kukukuku oket i tic dok guwor.